

Historische Commissie Noordbarge

nieuwsbrief jaargang 2020 nummer 24 oplage 140

secretaris: Henk Jeurink – Laan van het Kwekebos 229 – 7823 KE Emmen – 06 25186205 – henk.jeurink@ziggo.nl
www.noordbarge.info > historische commissie bankrekening: NL96 ABNA 0252623207

Boek over het onderwijs in Noordbarge

In de vorige nieuwsbrief stond dat de historische commissie hoopte nog dit jaar dit boek uit te brengen. Vast staat dat de presentatie niet op 12 oktober aanstaande zal plaatsvinden. Een presentatie als afgelopen jaar bij het grote boek zal ook niet gaan. Daarvoor zijn de coronaregels te streng.

„*Speulkwartier*“ wordt de titel van het nieuwe boek. Het boek begint met een opsomming van het basisonderwijs tussen 1800 – 1877. In 1806 werd de onderwijswet aangenomen. Vanaf dat moment werd onderwijs een taak van de centrale overheid. In de jaren twintig van de negentiende eeuw werd op de grote brink in Noordbarge een gebouwtje voor *de winter bijschool* opgericht. In de jaren veertig van die eeuw werd dit schooltje herbouwd. Vanaf 1877 werd er les gegeven in het nieuwe uit drie lokalen bestaande schoolgebouw aan de Noordbargerstraat. Dit gebouw is meerdere malen uitgebreid en tot 1985 deed het dienst als lagere school.

In de hoek staan...

Foto schooltje Openluchtmuseum Ellert & Brammert Schoonoord

Tijdens het laatste overleg met Uitgeverij Drenthe op 7 september 2020 hebben we afgesproken om dit boek op zaterdag 28 november 2020 uit te geven. Over de prijs vindt nog intensief overleg plaats. We kunnen u verzekeren dat deze prijs in verhouding met de kwaliteit van dit gebonden boek staat. De Historische Commissie bezint zich nog over de manier waarop we dit boek aan de man gaan brengen. Binnen de commissie bestaat grote behoefte aan een ontmoetingselement. Dat kan niet zo intensief als vorig jaar. Maar tijdens het ophalen van uw boek moet een kop koffie op meerdere plekken in het nieuwe Terra College toch kunnen. Een eventuele ontmoeting kan dan ergens in dit gebouw of buiten op de brink plaatsvinden. Maar wel op

anderhalve meter. Voor ons is van wezenlijk belang te weten welke mensen belangstelling hebben voor dit boek. Hierover wordt tijdig met de donateurs en de inwoners van Noordbarge gecommuniceerd. Houdt ook de media (kranten, radio en tv en social media) in de gaten. Dit boek had eigenlijk in 1985 tijdens de reünie van School Ziengs moeten verschijnen. Maar beter laat dan nooit. We rekenen op velen van u in het nieuwe Terra College op 28 november aanstaande.

Hoe kwam de gemeente aan haar bevolkingsgegevens...

Tussen 1795-1971 werden er volkstellingen gehouden. De overheid wilde graag weten of de bestaande gegevens nog in overstemming met de in werkelijkheid aanwezige personen waren.

Gemeente veldwachter Jan Homan
1875-1962

In 1971 was de laatste volkstelling. Vanaf 1994 tijd deed de computer in de gemeentelijke administratie dit werk. Omstreeks 1920 werd het opsporen van dergelijk gegevens gedaan door gemeentelijke veldwachters. Zij deden dit werk in uniform. Bovendien konden ze goed en duidelijk schrijven. Voor het boek *Noordbarge, het verhaal van zien bewoners* hebben we gebruik gemaakt van de met de hand geschreven aantekeningen van gemeente veldwachter Jan Homan. Voor de gemeente verzamelde Homan per adres: familiegegevens, de aanwezigheid van een hond (hondenbelasting) en alle gegevens over niet tot de familie behorende personen. Bij de laatste groep ging het om bijv. dienstboden, knechten, kostgangers, enz. Deze gegevens werden in het gemeentehuis op *bewonerskaarten* bijgehouden.

Ik heb zo'n aantekenboek van de opa van Trientje Homan-Schadenberg uit *De Schans* mogen inzien. Kort, bondig en oh zo netjes. Tot 1938 kon je de Noordbargers op hun zgn. Nb-nummers vinden. (Nb staat voor Noordbarge) Het oude huis van Roefie Braom en Wietse Kupers was genummerd Nb 147 en de voorkamer had nummer Nb 148. Volgens de aantekeningen van Jan Homan woonde omstreeks 1920 het gezin van Jan Wiepen Fokkema en Jantien den Hertog met hun kinderen Aaltje en Andries op Nb 148. Tot juni 1919 had de weduwe G. Reinders-Hilbrands en haar zoon Roelof als huishoudster bij hen ingewoond. In die tijd had Jantien Fokkema hulp in de huishouding nodig. Jan Wiebe was verre familie van de bekende kroeghouder Piet Fokkema. De huishoudster was een zuster van de vrouw van Baossies Berend; Henderkien Hilbrands. Zoon Roelof Reinders trouwde in 1946 met een zuster van mijn moeder Mien Jeurink-Hermelink. Mijn oom Roef zei altijd dat hij in Noordbarge geboren was en een deel van zijn jeugd hier had doorgebracht. Dat klopt dus. Hij was in 1916 in Noordbarge geboren. Zijn vader Geert Reinders

overleed in 1918 te Groningen. De hulp in de huishouding voor vrouw Fokkema heeft al met al maar een jaar geduurd. Wat we nog niet weten is waar Roelof Reinders precies in Noordbarge geboren is. Vermoed wordt dat dat in de grote boerderij aan de brink is gebeurd. Daar woonde het boerengeslacht Reinders (Olthos) en daar behoorde ook de tak van mijn oom Roef bij.

Nu wat achtergronden over veldwachter Jan Homan. Jan werd op 24 november 1875 te Erica geboren. Zijn vader Arend was daar molenaar. Ze hebben voor die tijd ergens in Nieuw-Dordrecht gewoond. In 1896 huwde Jan Homan met Annechien Hekman uit de Weerdingermarke (het latere Nieuw-Weerdinge). In die tijd werd was Jan molenaar in Roswinkel. Jan en Annechien kregen vier dochters Arendina 2x, Grietje en Jantje (de eerste Arendina stierf binnen een jaar) en één zoon Harm. Ze hebben lange tijd in Weerdinge aan de Veenweg gewoond. Later zijn ze verhuisd naar de Weerdingerstraat. Hun huis stond naast de Christelijke MULO (nabij de praktijk van dokter Uffen)

“Hier kom jij weg”

Dit is een project van het ErgoedNetwerk Emmen. Het doel is alle erfgoederen van de gemeente en van de diverse erfgoedorganisaties te verzamelen, te behouden en vooral digitaal toegankelijk te maken. Uw commissie heeft in beginsel besloten aan dit project deel te nemen. We gaan in gesprek met het stichtingsbestuur van het ErfgoedNetwerk. Later meer over dit project.

Tenslotte

Mocht u nog iets over Noordbarge in uw bezit hebben, stelt u zich dan gerust in verbinding met onze commissieleden Geesje Gerrits [0591 640263] of Henk Jeurink [0591-626728 of 06-25186205]. Bij Geesje kunt U ook terecht voor ansichtkaarten, verjaardagskalenders, de CD "*Noordbarge daor bij de brug*" en de herdruk van het boek "*60 jaar bevrijding Noordbarge*".